

Tanks, vliegtuigen en filmbeelden

Visueel spektakel in het Nationaal Militair Museum

Het Nationaal Militair Museum in Soesterberg is een samenvoeging van het Legermuseum Delft en het Militaire Luchtvaart Museum Soesterberg. Twee en een half jaar na de opening in 2014 mocht het museum de miljoenste bezoeker verwelkomen. Is dit museum interessant om met de klas te bezoeken?

Lisa Oskamp is redacteur van Kleio.

Het museum is gehuisvest in een indrukwekkend gebouw op de voormalige vliegbasis Soesterberg. Vanaf het museum zijn fiets- en wandelroutes te volgen langs militair erfgoed. In het museum is in het Arsenaal groot materieel te zien, zoals tanks, pantservoertuigen, helikopters en vliegtuigen. Dit komt goed tot zijn recht in de lichte, open ruimte met dertien meter hoge glazen buitenwanden. Het is mogelijk om rondom alle voertuigen te lopen en ze dus aan alle kanten te bekijken. De vliegtuigen hangen aan het plafond wat het geheel een dynamische uitstraling geeft.

Groot oorlogsmaterieel in het Arsenaal. Foto: Lisa Oskamp.

Verder zijn er zes aparte ruimtes waar de Nederlandse militaire geschiedenis wordt verteld aan de hand van een thema. 'De krijgsmacht' is bijvoorbeeld zo'n themaruimte, net als 'De samenleving' en 'Nederland'. In elke ruimte komen meerdere oorlogen aan bod, dus je stapt al snel van de Tachtigjarige Oorlog in de napoleontische oorlogen en na wat informatie over de onafhankelijkheidsstrijd van Indonesië is de Koreaoorlog al aan de beurt. In elke zaal is ontzettend veel te zien, denk aan poppen van soldaten in militair tenue, legervoertuigen, maquettes, affiches, audiofragmenten en filmbeelden.

Links: Schilderijenwand in de Schatkamer. Foto: Anne Reitsma.
Onder: Handvuurwapens in de Schatkamer. Foto: Anne Reitsma.

Een bezoek aan een themaruimte is daardoor een waar visueel spektakel, maar door de focus op een zo mooi mogelijke presentatie gaat het inhoudelijke historische verhaal wel wat verloren. Het is lastig om de rode draad vast te houden, omdat de diverse oorlogen elkaar snel opvolgen. Tevens is de informatie die geboden wordt niet zo diepgaand. Uitleg is zelfs niet overal voorhanden. Zo bevindt zich in themaruimte 'de Schatkamer' een wand vol schilderijen, maar geen bordje dat aangeeft wat de bezoeker precies bekijkt. Na even zoeken, blijkt er een boek in het midden van de zaal te liggen waarin enige uitleg te vinden is. Maar als je iets leest over een schilderij wil je opkijken en meteen kunnen zien waar op het schilderij je dat precies kunt terugvinden.

Prachtige vormgeving

Dit museum is geschikt om met een klas te bezoeken, want de vormgeving is prachtig en zal veel leerlingen aanspreken. De meeste leerlingen zullen waarschijnlijk enthousiast worden bij de aanblik van het Arsenaal vol met groot oorlogsmaterieel. Maar als docent wil je natuurlijk dat je leerlingen wat opsteken van een dergelijk bezoek. Dat kan zeker, maar dan is het nodig om van tevoren heel duidelijk voor ogen te hebben wat het doel van het bezoek is. Het gehele museum is namelijk te groot om met een klas tot in detail te bekijken en het zal voor leerlingen lastig zijn om de juiste chronologische volgorde uit de tentoonstelling te halen, omdat het museum per thema is georganiseerd.

Je kunt de leerlingen eerst de opzet van het museum laten zien en ze vervolgens in kleine groepen de opdracht geven zich te richten op een specifieke oorlog waar Nederland bij betrokken was. Dit maakt het voor leerlingen mogelijk om bij elke zaal selectief te werk te gaan. Het is interessant om leerlingen steeds twee oorlogen met ►

Bezoek

Het Nationaal Militair Museum is van dinsdag tot en met zondag geopend van 10 tot 17 uur. Museumkaarthouders kunnen gratis naar binnen. Indien je het museum met school bezoekt, kost het voor zowel de leerling als de begeleider € 4,-. Een indruk van een bezoek aan het museum is te zien via www.nmm.nl/ontdek/in-het-museum.

elkaar te laten vergelijken. In het museum kunnen ze zich dan met name richten op het oorlogsmaterieel dat gebruikt werd en welke soldaten meevochten. In de klas buigen ze zich vervolgens over de oorzaken en de aanleiding van deze oorlog en de precieze rol van Nederland tijdens de oorlog. Als de leerlingen hun bevindingen na afloop aan elkaar presenteren, is het mogelijk om met de klas tot uitspraken te komen over de Nederlandse militaire geschiedenis.

Oorlogsmisdrijven

Een suggestie voor de bovenbouw is de zaal waarin een soort kleine zitkamertjes zijn gemaakt waarin je plaats kunt nemen om naar de ervaringen van een soldaat te luisteren. Zo is bijvoorbeeld het interview met Joop Hueting te zien. In 1969 vertelde hij op de televisie voor het eerst over de oorlogsmisdrijven gepleegd door Nederlandse soldaten tijdens de politiole acties in Indonesië. Een ander verhaal is van Manja Blok. Zij gaf de Nederlandse grondtroepen luchtsteun vanuit haar F-16 tijdens de val van de enclave Srebrenica. Dit kan het startpunt zijn van een praktische opdracht waarbij de leerlingen aan de hand van het interview verder onderzoek doen naar een oorlog waar Nederlandse soldaten bij betrokken waren.

Onder: Joop Hueting over oorlogsmisdrijven in Indonesië. Foto: Lisa Oskamp.
Boven: Groot oorlogsmaterieel in het Arsenaal. Foto: Lisa Oskamp.

Het museum heeft zelf ook diverse onderwijsprogramma's voor het voortgezet onderwijs gemaakt. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om rondgeleid te worden door een veteraan. Deze veteraan legt uit wat hij of zij heeft meegemaakt en neemt de leerlingen mee op een digitale missie vol met beslissingen die in enkele seconden genomen moeten worden. Een ander onderwijsprogramma is de 'Klas van '45'. Dit is in feite bedoeld voor leerlingen van groep 7 en 8, maar het zou in de eerste klas ook nog kunnen. Zeker omdat de Tweede Wereldoorlog in de eerste klas niet wordt behandeld en je misschien wel aandacht aan 75 jaar bevrijding wilt besteden.

'De leerlingen stappen een klaslokaal uit de jaren veertig binnen en maken kennis met vijf kinderen uit die tijd'

Dan is dit programma mooi om als activiteit met de brugklas te ondernemen. De leerlingen stappen een klaslokaal uit de jaren veertig binnen en maken kennis met vijf kinderen uit die tijd. Het waargebeurde verhaal van elk kind wordt verteld in een aparte ruimte waar je komt door telkens een andere deur binnen te stappen. Een bezoek aan het Nationaal Militair Museum is kortom een aanrader, voor zowel de docent als de leerling. Al zal er voor de docent relatief weinig nieuwe informatie te vinden zijn. ■

Tentoonstelling

In het museum is de tentoonstelling *Hij of ik. Een Canadees en een Duitser* te zien. Deze gaat over de laatste maanden van de Tweede Wereldoorlog, gezien vanuit Duits en Canadees perspectief. Dit wordt geplaatst in de context van de bevrijding van Europa, van D-day tot en met de Nederlandse bevrijding. De Mercedes G4 van Hitler is gedurende deze tentoonstelling, die tot en met 26 september 2021 duurt, ook te zien.